

Aan IenW

Datum 11-05-2021

Van

Betreft Impactanalyse inkorten
praktijkexamen B

T.k.a.

Tijdens het notaoverleg CBR op maandag 19 april heeft de minister van IenW toegezegd het CBR te vragen een impactanalyse te doen naar het inkorten van het praktijkexamen B. In deze notitie worden de bevindingen van deze analyse gegeven. Daarbij zijn twee aspecten van belang: de roosterindeling (planning van de examens op een dag) en de opbouw van het praktijkexamen B.

Roosterindeling

Een examiner heeft de mogelijkheid om te kiezen uit twee beschikbaarheidsroosters:

- 8 examens per dag: start 08:00 uur eindigt 15:50 uur
- 9 examens per dag: start 08:00 uur eindigt 16:45 uur

Examens	Start	Eind
1e	08:00 uur	08:55 uur
2e	08:55 uur	09:50 uur
3e	09:50 uur	10:45 uur
4e	10:45 uur	11:40 uur
5e	11:40 uur	12:35 uur
Pauze	12:35 uur	13:05 uur
6e	13:05 uur	14:00 uur
7e	14:00 uur	14:55 uur
8e	14:55 uur	15:50 uur
9e	15:50 uur	16:45 uur

Voor een praktijkexamen (categorieën A/B/BE) staat 55 minuten gereserveerd. In de roosters sluiten de examens direct op elkaar aan en is er slechts eenmaal een middagpauze voor lunch. Voor en na de lunchpauze zijn er dus geen geplande pauzes tussen de examens. Dit betekent dat de 55 minuten die gereserveerd staan voor een examen, inclusief de wissel tussen de examenkandidaten is, een eventueel toiletbezoek, het nemen van een kop koffie, het stellen van een vraag aan een collega, het doorgeven van een bericht aan de examenmanager en het resetten en opladen voor het volgende examen. Effectief betekent dit dus dat er netto al minder dan 55 minuten overblijven.

Daarnaast is enige ruimte in de roosters wenselijk omdat een examenrit om meerdere redenen uit kan lopen. Bijvoorbeeld door verkeersdrukke, een file, wegoopbreking, weersomstandigheden of een kandidaat die net iets meer tijd en rust nodig heeft. Het is vrijwel onmogelijk om elke examenrit exact op de minuut te kunnen plannen.

De opbouw van het praktijkexamen B

De geplande 55 minuten voor een praktijkexamen zijn op dit moment als volgt ingedeeld.

Tijd in minuten	Acties/werkzaamheden
-	Vorbereiding thuis
2	Stellen van triagevragen t.b.v. coronamaatregelen, uitdelen van mondkapje en eventueel toelichten/uitleg
5-10	Ontvangstgesprek
35	Minimale duur voor het examen A/B/BE is 35 minuten, dit is wettelijk vastgelegd in het reglement rijbewijzen artikel 83 lid 2
10-15	Eindgesprek
	Totaal 55 minuten

Toelichting op de tijdsindeling van het examen

Vorbereiding thuis

Kandidaten kunnen zich thuis al voorbereiden op het examen. Op de website van het CBR is uitgebreide informatie te vinden hoe het examen in zijn werk gaat en worden nuttige tips gedeeld. Daarnaast kan de kandidaat een filmpje bekijken waarin stap voor stap wordt uitgelegd wat het praktijkexamen inhoudt.

Triage vragen

De examiner start met het stellen van de triagevragen om een corona-proof examen af te kunnen nemen. Hieronder vallen het beantwoorden van vragen en een check of het examenvoertuig is gedesinfecteerd volgens het protocol. Mocht dat niet het geval zijn moet de examiner zijn deel van het voertuig reinigen.

Ontvangstgesprek

Het ontvangstgesprek is het moment waarop de examiner uitleg geeft wat er van de kandidaat verwacht wordt, hoe het examen eruit ziet en worden relevante zaken besproken. Dit is een belangrijk moment omdat het niet alleen zenden van informatie is. Juist hier wordt de basis gelegd om te polsen hoe het met de kandidaat gesteld is en wat de examiner nog voor de kandidaat kan betekenen tijdens het examen. Het gesprek is bedoeld om de kandidaat zo goed mogelijk op zijn of haar gemak te stellen.

Duur examen

Na het ontvangstgesprek start het examen met de ogentest, vanaf dit moment gaat de minimale duur in van 35 minuten. Er worden controlevragen gesteld over het voertuig. Dat kan bijvoorbeeld gaan over wat er gecontroleerd kan worden aan de banden of wat er zich onder de motorkap bevindt. Daarna start de rit.

Eindgesprek

Na het examen deelt de examiner meteen de uitslag mee. In het eindgesprek zijn er twee mogelijkheden: de kandidaat is geslaagd of gezakt.

Geslaagde kandidaat

Bij een geslaagde kandidaat bespreekt de examinerator het zelfreflectie formulier en kijkt samen met de leerling terug op de rit. Hij/zij bespreekt of de kandidaat een goed zelfbeeld heeft middels het zelfreflectie formulier en geeft indien nodig tips mee.

Gezakte kandidaat

Bij een gezakte kandidaat bespreekt de examinerator op welke onderdelen deze gezakt is. Er wordt een toelichting en voorbeelden gegeven. Hierbij wordt ook de instructeur betrokken. Het zelfreflectie formulier komt aan bod om te kijken welk beeld de kandidaat van zichzelf heeft en of dit overeenstemt met de gereden rit.

Uitloop van de rit

Tijdens de examenrit worden diverse onderdelen getoetst. Als blijkt dat een kandidaat een onderdeel niet geheel volgens het meest wenselijke gedrag heeft opgelost kan de examinerator beslissen om dat onderdeel te hertoetsen. Hierdoor komt het voor dat de examinerator meer tijd nodig heeft dan de 35 minuten. Daarnaast zijn er andere redenen dat een examenrit kan uitlopen zoals de eerder genoemde verkeersdrukke, wegopbreking, weersomstandigheden etc.

Conclusie

De huidige indeling qua roosters en opbouw van het examen is dusdanig scherp vastgelegd dat het CBR geen ruimte ziet om het examen in te korten. De roosters kennen een op dit moment een indeling dat van de 55 minuten die voor een examen gereserveerd staan, er netto al minder tijd overblijft. Daarnaast is de 35 minuten die gepland staan voor de examenrit een wettelijk minimum die niet verder ingekort kan worden.

Het eventueel inkorten van een examen zou dus alleen in het voor- of nagesprek kunnen. Het voorgesprek ziet het CBR als een essentieel onderdeel dat niet verder ingekort kan worden. Het is het moment voor het examen dat naast het informeren van de kandidaat ook bedoeld is om de kandidaat op zijn of haar gemak te stellen. Hier kan een analogie gemaakt worden met het faalangst-examen. Bij dat examen wordt meer tijd genomen (80 minuten in totaal) om rustmomenten in te bouwen in het examen om de kandidaat daarmee meer op zijn of haar gemak te stellen. Dit leidt tot hogere slagingspercentages. Het inkorten van het voorgesprek bij het reguliere examen zou mogelijk ook kunnen leiden tot een lager slagingspercentage. Het vervangen van het voorgesprek door het vertonen van een filmpje beschouwt het CBR niet als een realistisch alternatief. Om de kandidaat te informeren over wat hij of zij kan verwachten kan het nuttig zijn, maar dat wordt al geboden op de website van het CBR. Het is echter geen serieuze vervanging voor het op zijn of haar gemak stellen van een kandidaat.

Het nagesprek ziet het CBR eveneens als een cruciaal onderdeel van het examen om de juiste en constructieve feedback te geven waardoor de kandidaat in staat wordt gesteld om zich eventueel te verbeteren voor een volgend examen of de tips meekrijgt waardoor hij of zij een veiligere bestuurder wordt op de weg.

Het CBR werkt dagelijks om veilige zelfstandige bestuurders de weg op te helpen. Daarvoor is de huidige examentijd hard nodig.